

# KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Mari Skurdal  
 Administrerende direktør: Christian Samuelsen  
 Nyhetsjefer: Simen Tallaksen og Lars Unar Larsen Vegstein  
 Kulturredaktør: Bendik Wold  
 Utenriksredaktør (fung.): Axel Geard Nygaard  
 Featureredaktør: Velauq Hobbeltstad Sælid  
 Politisk redaktør: Bjørgulv Braanen  
 Utviklingsredaktør: Katrine Ree Holmøy  
Utgitt av D Klassekampen AS.  
 Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbyddt uten etter særskilt avtale.

## Gjenreisning

■ USAs strategi under president Donald Trump, som ser ut til å bli fulgt opp av Joe Bidens nye administrasjon, var å motvirke Kinas vekst og styrkeoppbygging gjennom å redusere handelen og nekte kinesiske selskaper adgang til vestlige markeder. Det er en strategi som er dømt til å mislykkes. Kina er allerede en økonomisk stormakt og er nå for første gang EUs største handelspartner. Midtens rike er den største handelspartnern for 130 land og satser tungt på et stort, voksende hjemmemarked.

■ En fersk rapport viser at en total avkopling fra handel med Kina ville kostet den amerikanske flyindustrien mellom 30 og 51 milliarder dollar, tilsvarende et tap av rundt 200.000 arbeidsplasser. Boeing selger en firedel av sine fly til Midtens rike. En bedre strategi for Vesten, hvis målet er å holde tritt med kineserne, er å sørge for å beskikke sitt bo og gjenvinne veksten og framtidigstro på hjemmabane. The Financial Times' Martin Sandbu peker på at den amerikanske hjelpepakke på 1900 milliarder dollar i det korte perspektivet vil forsinke USAs relative svekkelse sammenliknet med Kina. OECD fordoblet umiddelbart anslaget for den amerikanske veksten fra 3,3 prosent til 6,5 prosent. Til sammenlikning er det ingen planer om tilsvarende stimulansepakker i eurosonen. Det betyr at USAs relative tilbakegang er satt litt på vent, mens EUs vil fortsette.

■ Den amerikanske retningspakke er et første steg på veien til å gjenvinne tiltroa til USA og lege de dype politiske og sosiale sårene i samfunnet. Samtidig er det et problem med krisetiltakene, som er framstilt som sosiale reformer i ånden fra Franklin D. Roosevelt og Lyndon B. Johnson, at de er lånefinansiert og kortsiktige. Roosevelt og Johnson innførte i sin tid reformer som var ledsaget av tilsvarende økninger i den føderale skatten. De var laget for å vare, og flere av dem finnes den dag i dag. Sjekk i posten, skattefradrag og økt ledighetstrygd betalt av lån er vel og bra, men skal de bli varige sosiale reformer til fordel for den amerikanske arbeiderklassen, må de finansieres gjennom økte skatter.

BJØRGULV BRAANEN

## Buldringen på Bali

Kalenderen  
**17. MARS**

Det startet med høye eksplosjoner og skyer som steg opp fra fjellet. Noen dager seinere var det fullstendig krise. I dag er det 58 år siden Balis høyeste fjell, Gunung Agung, startet å tømme magesekken. Glovarm stein og gass ble sendt opptil ti kilometer opp i lufta, og flere landsbyer rundt fjellet ble fullstendig smadret. Mellom 1100

og 1500 mennesker mistet livet av den pyroklastiske strømmen. Etter utbruddet fulgte gjørmestruer som følge av kraftig nedbør. Minst 200 mennesker til måtte bote med livet.

To måneder seinere kom etterkjølvet, og nok en gang måtte 200 mennesker gi tapt. Utbruddet var så kraftig at det hadde global påvirkning på temperaturen. Mellom 2017 og 2019 rumlet det flere ganger i stratovulkanen. Hundretusener ble evakuert. Gunung Agung er fortsatt våken.



OR Utbruddet i 2017

Spørsmålet er om vi som samfunn har tatt for hardt i.

## Ett år senere



Chr. Anton Smedshaug  
**FOKUS**

Norge stengte ned 12. mars 2020. Et år etter er det per 12. mars 2021 anslått å være 639 koronarelaterte dødsfall i Norge. Medianalder på de døde var 84 år (desember 2020, tall ikke publisert lenger), og halvparten av dødsfallene har funnet sted på sykehjem. Gjennomsnittlig levealder i Norge er 81 år for menn og 84 år for kvinner. Per 12. mars har det totalt vært innlagt 2866 grunnet covid-19, hvorav 536 på intensivavdeling.

I en normal influensaseson, fra høst uke 40 til vår uke 20, registreres det mellom 750 og 1500 dødsfall. Gjennomsnittsalderen for døde i siste influensaseson, 2018-19, var 77 år. Antall innleggelses for influensa varierer mellom 3000 og 8000 personer årlig. I sesongen 2017-18 var det 7600 innlagte, mens antallet i siste «normale» influensaseson, 2018-19 var cirka 4400. Innlagte på intensivavdeling varierer mellom 250-500 totalt, og i influensaseson 2018-19 lå tallet på 260 personer, mens intensivinnlagte i sesongen 2017-2018 lå på nær det dobbelte.

I influensaseson 2019-20, som stoppet brått da koronatiltakene stengte samfunnet, ble det anslått cirka 3000 sykehusinnleggelses,

123 intensivinnleggelses og cirka 50 dødsfall. Det var ifølge FHI flere innlagt for influensa i den korte sesongen 2019-20, det vil si 3000, enn det hittil har vært innlagte for korona, 2866 personer.

Hittil i influensaseson 2020/21 har det ikke vært påvist influensa. Det betyr at det i løpet av de to siste influensasesonene er registrert totalt 50 dødsfall, mot normalt 1500-2000 dødsfall på to sesonger.

Hittil ligger da antall koronarelaterte dødsfall fra de to siste sesongene, våren 2020 og 2020-2021, på om lag 1/3 av normal sesongdødelighet fra to influensasesoner samlet. Det vil si at samfunnet har strammet så kraftig til at sesongdødeligheten de to siste sesongene er langt under gjennomsnittlig nivå.

**«Det er god grunn til å se nærmere på hvilke tiltak som virker»**

Føreløpige tall fra SSB viser at det var 337 færre dødsfall i Norge i 2020 sammenlignet med snitt for siste fem år. Dette tyder på at det norske folk har vært flinke til å endre atferd og følge anbefalinger, i tillegg til mange inngripende tiltak med uviss effekt. Det er derfor god grunn til å se nærmere på hvilke tiltak som virker, i tillegg til folkets konstruktive respons. Og ikke minst hva staten selv kan forbedre.

Staten hadde ikke tilstrekkelig etterretning og handlekraft før nedstengningen, og altfor lite smittevernstyr. Her kan Norge lære av Taiwan. Intensivkapasiteten er ikke økt i perioden, vaksineforsy-

ningen er overlagt til EU og kontroll med innreisemitte har vært for svak. Dette har bidratt til å forsterke kostnadene og utvide tiltakene.

Kostnadene knyttet til alle koronatiltakene er usisse, men vi vet at statsbudsjettet 2020 ble økt med 130 milliarder i ekstra tiltak, samt at vi fikk reduserte inntekter på flere områder. Anslag tyder også på at reiselivet tapte rundt 40 milliarder i omsetning fra januar til august. I vår ble samfunnskostnaden ved nedstengningen da beregnet til 40 milliarder i måneden. Samlet kan næringslivets tap være så stort som 250 milliarder for 2020. I tillegg kommer tap utdanning, tapte livsverk, tapte muligheter og tapte arbeidsplasser med mer, for store grupper av befolkningen. Nå, ett år etter, er 205.700 på tiltak hos Nav, drøyt en dobling fra samme tid i fjor.

Spørsmålet er om vi som samfunn har tatt for hardt i, og om det er gjennom-

ført og akseptert for mange inngripende tiltak der effektene er usisse og kostnadene høye for mange av dem. Videre er det stor usikkerhet om den enkeltes innsats og folkets kollektive offer og vanlige folks funksjonelle tilpasning er undervurdert, og om rimelige samfunnsmessig avveining er gjort. En omfattende tiltaks gjennomgang med vurdering av effektivt per tiltak, er en av flere nødvendige evalueringer når dette er over, i tillegg til alt staten kan forbedre.

Chr. Anton Smedshaug,  
 daglig leder, AgriAnalyse  
 Christian.Anton.Smedshaug@agrianalyse.no

## DUNCE

AV JENS K STYVE

